TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisės į gynybą paisymo principas – Teisė būti išklausytam – Reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 – Bendrijos muitinės kodeksas – 244 straipsnis – Skolos muitinei išieškojimas – Adresato neišklausymas prieš priimant patikslintą pranešimą apie mokėtinus mokesčius – Adresato teisė, kad patikslinto pranešimo vykdymas būtų sustabdytas – Savaiminio sustabdymo pateikus administracinį skundą nebuvimas – Nuoroda į sąlygas, nustatytas Muitinės kodekso 244 straipsnyje“

Byloje C-276/16

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) 2016 m. kovo 17 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gegužės 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Prequ' Italia Srl

prieš

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas (pranešėjas), teisėjos C. Toader ir A. Prechal,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Albenzio,

– Europos Komisijos, atstovaujamos F. Tomat ir L. Grønfeldt,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000 (OL L 311, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 10 t., p. 239; toliau – Muitinės kodeksas), ir teisės į gynybą paisymo principo išaiškinimo pagal Sąjungos teisę.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Prequ' Italia Srl* ir *Agenzia delle Dogane e dei Monopoli* (Muitinės ir monopolių įstaiga, Italija) (toliau – Muitinės įstaiga) ginčą dėl pastarosios parengto pranešimo apie mokėtinus mokesčius, kuriame primenama apie importo apmokestinimą pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) dėl pareigos fiziškai pateikti prekes į apmokestinamų prekių sandėlį nesilaikymo.

Teisinis pagrindas

Muitinės kodeksas

3 Muitinės kodekso 243 straipsnyje nustatyta:

„1. Bet kuris asmuo turi teisę apskųsti muitinės priimtus sprendimus, susijusius su muitų teisės aktų taikymu, kurie su juo susiję tiesiogiai ir individualiai.

<…>

Skundas privalo būti pateiktas toje valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas atitinkamas sprendimas arba pateiktas prašymas jį priimti.

2. Teise pateikti skundą galima pasinaudoti:

a) pradžioje pateikiant skundą muitinės įstaigai, valstybės narės paskirtai vykdyti atitinkamas funkcijas;

b) po to vadovaujantis valstybėse narėse galiojančiais teisės aktais pateikiant skundą nepriklausomai institucijai, kuri gali būti teisminė institucija arba jai lygiavertė specializuota institucija.“

4 Remiantis Muitinės kodekso 244 straipsniu:

„Skundo pateikimas nesustabdo apskųsto sprendimo vykdymo.

Tačiau muitinė visai arba iš dalies sustabdo tokio sprendimo įgyvendinimą, jeigu yra rimto pagrindo manyti, kad apskųstasis sprendimas neatitinka muitų teisės aktų arba kad dėl jo suinteresuotam asmeniui gali būti padaryta neatitaisoma žala.

Jeigu vykdant apskųstąjį sprendimą turėtų būti sumokėti importo arba eksporto muitai, tokio sprendimo įgyvendinimas gali būti sustabdytas tik turint garantiją arba ją pateikus. Tačiau tokios garantijos neturi būti reikalaujama, jeigu toks reikalavimas, atsižvelgiant į skolininko nurodytas aplinkybes, galėtų jam sukelti rimtų ekonominių arba socialinių sunkumų.“

5 Muitinės kodekso 245 straipsnyje numatyta:

„Apskundimo procedūros taikymo tvarką nustato valstybių narių nuostatos.“

Italijos teisė

6 1990 m. lapkričio 8 d. Įstatyminio dekreto Nr. 374 (GURI, Nr. 291, 1990 m. gruodžio 14 d. GURI Nr. 80 paprastasis priedas; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 374/1990) dėl muitinės įstaigų pertvarkymo ir dėl išvadų bei kontrolės procedūrų peržiūros 11 straipsnio „[Muitinės] įstaigų išvadų, paskyrimų ir įgaliojimų peržiūra“ redakcijoje, galiojusioje susiklostant pagrindinės bylos aplinkybėms, numatyta:

„1. Muitinės įstaiga gali peržiūrėti galutiniu tapusį pranešimą apie mokėtinus mokesčius, net jei šiame pranešime nurodytos prekės jau perduotos ūkio subjektui laisvai jomis disponuoti arba jeigu jos buvo išvežtos iš muitinės teritorijos. Pakartotinai tikrinama arba savo iniciatyva, arba suinteresuotojo ūkio subjekto prašymu <…>

2. Peržiūrėdama pranešimą apie mokėtinus mokesčius muitinės įstaiga <…> gali paprašyti ūkio subjektus ar jų atstovus atvykti <…> arba per minėtus terminus pateikti informacijos ir dokumentus, susijusius su prekėmis, dėl kurių vykdomos muitinės operacijos <…>.

<…>

5. Kai savo iniciatyva arba šalies prašymu atliekant peržiūrą nustatomos <…> klaidos, susijusios su aplinkybėmis, kuriomis remiantis buvo padaryta išvada, įstaiga atitinkamai patikslina sumas ir apie tai informuoja suinteresuotą ūkio subjektą, įteikdama *ad hoc* pranešimą. <…>

5a. Dokumento motyvuose turi būti nurodytos faktinės aplinkybės ir teisinis pagrindas, kuriuo remiantis jis buvo priimtas. <…> Tuo atveju, kai pranešimas nepakankamai motyvuotas pagal pirmos pastraipos nuostatas išvada laikoma niekine.

<…>

7. Sumų patikslinimą ūkio subjektas gali apskųsti per trisdešimties dienų terminą, skaičiuojamą nuo pranešimo įteikimo. Pranešimo užginčijimo dieną surašomas protokolas, kurio pagrindu galima pradėti administracines procedūras, siekiant išspręsti 1973 m. sausio 23 d. Respublikos prezidento dekretu Nr. 43 patvirtinto Bendro muitų nuostatų teksto 66 ir paskesniuose straipsniuose numatytus ginčus.

8. Kai tik sumos patikslinimas tampa galutinis, įstaiga pradeda papildomai išieškotinų muitų sumų, kurias privalo sumokėti ūkio subjektas, išieškojimo procedūrą arba savo iniciatyva – permokų grąžinimo procedūrą. Patikslintame pranešime apie mokėtinus mokesčius atitinkamais atvejais nurodoma, kad yra ginčijami konstatuoti pažeidimai, padaryti pateikiant neteisingas deklaracijas, arba galimai konstatuoti sunkesni pažeidimai.

<…>“

7 2000 m. liepos 27 d. Įstatymo Nr. 212 (GURI, Nr. 177, 2000 m. liepos 31 d.; toliau – Įstatymas Nr. 212/2000), kuriame įtvirtintos nuostatos, susijusios su mokesčių mokėtojų teisėmis, redakcijos, galiojusios susiklostant pagrindinės bylos aplinkybėms, 12 straipsnio „Tikrinamų mokesčių mokėtojų turimos teisės ir garantijos“ 7 dalyje numatyta:

„Vadovaujantis mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo bendradarbiavimo principu, kontrolės organams pateikus patikrinimo operacijų užbaigimo protokolo kopiją, mokesčių mokėtojas turi teisę per šešiasdešimties dienų pateikti savo pastabas ir prašymus, kuriuos nagrinėja mokesčių institucijos. Pranešimas apie mokėtinus mokesčius negali būti patvirtintas, nepasibaigus šiam terminui, išskyrus pagrįstus ypatingos skubos atvejus.“

8 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2012 m., po to, kai susiklostė pagrindinės bylos aplinkybės, nacionalinės teisės aktų leidėjas panaikino Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalį, vidinę skundų nagrinėjimo sistemą pakeisdamas procedūra, analogiška numatytajai Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnyje.

9 1973 m. sausio 23 d. Respublikos prezidento dekreto Nr. 43 dėl Bendro muitų nuostatų teksto patvirtinimo (GURI, Nr. 80, 1973 m. kovo 28 d.) (toliau – Bendras muitų nuostatų tekstas) 66 straipsnyje „Ginčų sprendimo pirmojoje instancijoje administracinė procedūra“ nustatyta:

„Per trisdešimt dienų nuo protokolo [kuriame konstatuojama, kad prekės savininkas nesutinka su muitinės įstaigos vadovo sprendimu] surašymo ūkio subjektas gali paprašyti muitinės padalinio vadovo išspręsti ginčą; praleidęs šį laikotarpį jis netenka šios teisės. Jis kompetentingai muitinei turi pateikti atitinkamą prašymą, kartu pateikdamas dokumentus ir, kaip jis mano, svarbius įrodymus. Prašymas kartu su protokolu <…> ir ūkio subjekto prieštaravimais per dešimt dienų perduodamas muitinės padalinio vadovui. Šis išsprendžia ginčą, priimdamas motyvuotą sprendimą <…>. Suinteresuotajam ūkio subjektui turi būti pateikta muitinės pastabų kopija. Negavus skundo per pirmame sakinyje nurodytą terminą, laikoma, kad sutinkama su muitinės kaltinimais <…>.“

10 Bendro muitų nuostatų teksto 68 straipsnyje „Ginčų sprendimo apeliacinėje instancijoje administracinė procedūra“ numatyta:

„Muitinės padalinio vadovas turi priimti sprendimą per keturis mėnesius nuo 66 straipsnyje numatyto oficialaus prašymo pateikimo dienos, o kompetentinga muitinės įstaiga turi nedelsiant jį įteikti atitinkamam asmeniui. Šis asmuo gali paduoti *Ministro per le finanze* [Finansų ministras] skundą dėl muitinės padalinio vadovo sprendimo; <…> Ministras, išklausęs muitų ekspertų centrinio patariamojo komiteto, sudaryto pagal paskesnį straipsnį, priima motyvuotą sprendimą. Kai skundo nepateikiama per antrame sakinyje nustatytą terminą, laikoma, kad pirmojoje instancijoje priimtam sprendimui neprieštaraujama. Tokiu atveju muitinės įstaiga veikia pagal 61 straipsnio paskutinį sakinį.“

11 2002 m. birželio 17 d. muitinės įstaigos aplinkraštyje Nr. 41 pateikiami paaiškinimai dėl administracinių procedūrų, susijusių su ginčų muitų klausimais, nurodytų Bendro muitų nuostatų teksto 66 ir paskesniuose straipsniuose, sprendimu. Iš jų matyti, kad tuo atveju, kai ūkio subjektas nusprendžia pradėti administracinę procedūrą siekdamas išspręsti ginčą, šešiasdešimties dienų terminas, per kurį galima užginčyti išvadą mokesčių klausimus nagrinėjančiame teisme, pradedamas skaičiuoti tik pasibaigus tai administracinei procedūrai, t. y. įteikus kompetentingos muitų įstaigos regioninio direktoriaus sprendimą, kuriuo išvada tampa galutinė. Ūkio subjektas gali nuspręsti nepasinaudoti administracine procedūra, nurodyta Bendrame muitų nuostatų tekste. Tokiu atveju patikslintas pranešimas apie mokėtinus mokesčius gali būti apskųstas per šešiasdešimt dienų nuo šio pranešimo įteikimo dienos.

12 Dėl patikslintų pranešimų apie mokėtinus mokesčius, nurodytų Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 5 dalyje, aplinkraštyje Nr. 41 D teigiama:

„<…> šiuos aktus dėl mokėtinų mokesčių, remiantis <…> [Bendrijos] muitinės kodekso 244 straipsniu, mokesčių mokėtojas turi įvykdyti nedelsdamas ir juos per nurodytą terminą galima apskųsti mokesčių komisijoms. Šiuo klausimu reikia priminti, kad patikslinto akto dėl mokėtinų mokesčių ginčijimas, iškeliant bylą dėl muitų arba pateikiant skundą kompetentingai regiono mokesčių komisijai, nesustabdo jo vykdymo (žr. [Bendrijos] muitinės kodekso 244 straipsnį). Vis dėlto tai neturi įtakos [muitinės] įstaigų teisei, suinteresuotajam ūkio subjektui pateikus specialųjį skundą, laikinai sustabdyti vykdymą administracinėmis priemonėmis, laikantis minėtoje Bendrijos teisės normoje nustatytų sąlygų <…>.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

13 *Prequ' Italia* sudarė prekių importo laikinai nemokant PVM sandorius. Atlikdama muitinės formalumus ji pasinaudojo teise nemokėti PVM, savo importo deklaracijose įsipareigodama pirktas prekes pristatyti į konkretų apmokestinamų prekių sandėlį. Tačiau importuotos prekės fiziškai nebuvo patalpintos į šį sandėlį.

14 Konstatavusi, kad *Prequ' Italia* apmokestinamų prekių sandėlį naudojo visiškai virtualiai, *Ufficio delle Dogane di Livorno* (Livorno muitinės įstaiga, Italija) 2009 m. lapkričio 13 d. šiai įmonei parengė dešimt patikslintų pranešimų, kuriuose primenama apie importo apmokestinimą PVM.

15 Kiekviename iš šių pranešimų buvo pažymėta, kad mokesčių mokėtojas pagal Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalį gali pateikti administracinį skundą, kurį reglamentuoja Bendro muitų nuostatų teksto 66 ir paskesni straipsniai, o sprendimą dėl jo šis mokesčių mokėtojas turi teisę apskųsti teismui.

16 Tuose pranešimuose taip pat nurodyta, kad laikantis Muitinės kodekso 244 straipsnyje nustatytų sąlygų galima prašyti sustabdyti pranešimo apie mokėtinus mokesčius vykdymą, pateikiant muitinės įstaigos regioniniam direktoriui prašymą kartu su atitinkama garantija, atsižvelgiant į konstatuotą papildomai mokėtiną muito sumą.

17 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta, ar šiuo atveju *Prequ' Italia* pasinaudojo teise, kuri jai pripažįstama Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalyje, užginčyti patikslintus pranešimus apie mokėtinus mokesčius per trisdešimt dienų nuo jų įteikimo dienos ir ar ji pradėjo administracinę procedūrą dėl ginčo muitų srityje sprendimo pagal Bendro muitų nuostatų teksto 66 straipsnį.

18 Bet kuriuo atveju 2010 m. vasario mėn. *Prequ' Italia* dešimt pranešimų apie mokėtinus mokesčius apskundė *Commissione tributaria provinciale di Livorno* (Livorno provincijos mokesčių komisija), o ši skundą atmetė 2011 m. vasario 24 d. sprendimu.

19 Dėl šio sprendimo *Prequ' Italia* pateikė apeliacinį skundą *Commissione tributaria regionale di Firenze* (Florencijos regioninė mokesčių komisija, Italija); ši jos skundą atmetė 2012 m. gruodžio 13 d. priimtu sprendimu.

20 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad teikdama šiuos skundus *Prequ' Italia* rėmėsi jos teisės būti išklausytai pažeidimu ir iš esmės teigė, kad patikslinti pranešimai turėjo būti priimti remiantis Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnio 7 dalimi, o ne Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalimi.

21 *Commissione tributaria provinciale di Livorno* (Livorno provincijos mokesčių komisija), kaip ir *Commissione tributaria regionale di Firenze* (Florencijos regioninė mokesčių komisija), patvirtino muitinės institucijos sprendimą, taikydamos *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) jurisprudenciją, pagal kurią Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnio 7 dalies negalima taikyti muitų srityje.

22 Tada *Prequ' Italia* pateikė kasacinį skundą *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas).

23 Vienas iš pagrindų, nurodytų *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas), yra tai, kad buvo pažeista jos teisė į gynybą, nes ginčijamus patikslintus pranešimus apie mokėtinus mokesčius muitinės institucija priėmė prieš tai jos neišklausiusi per administracinę rungimosi principu pagrįstą procedūrą. Ji teigia, kad turėjo būti taikoma Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnio 7 dalis, kurioje pripažįstama mokesčių mokėtojo teisė į rungimosi principu pagrįstą procedūrą ir kurioje jam leidžiama pateikti pastabas kompetentingai institucijai.

24 Atsiliepime į skundą muitų įstaiga teigia, kad *Prequ' Italia* pateikti pagrindai nepagrįsti. Kalbėdama apie muitų srityje taikomo rungimosi principo pažeidimo klausimą ji pabrėžia, kad pagal *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) jurisprudenciją Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnio 7 dalis netaikoma procedūroms dėl muitų. Be to, Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalyje nurodytos teisės normos pakankamos apsaugoti teisę į rungimosi principu pagrįstą procedūrą.

25 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, pirma, pagal jo jurisprudenciją Įstatymo Nr. 212/2000 12 straipsnio 7 dalis, kuria siekiama mokesčių mokėtojui užtikrinti, kad bus paisoma rungimosi principo, negali būti taikoma prieš teismui apskundžiant pranešimą dėl mokėtinų mokesčių; bet kuriuo atveju ji negali būti taikoma muitų srityje.

26 Jis priduria, kad dėl muitų srities specifikos rungimosi principu pagrįstos procedūros laikymosi klausimu jis ne kartą yra nusprendęs, jog rungimosi principo paisymas, net ir administraciniame etape, nors ir nėra aiškiai primintas Muitinės kodekse, kyla iš Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio aiškių nuostatų, ir tai yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kuris turi būti taikomas kiekvieną kartą, kai institucija siūlo priimti aktą asmens nenaudai.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar patikslina, kad savo jurisprudencijoje jis ne kartą yra nusprendęs, jog rungimosi principo paisymas yra visiškai užtikrinamas per administracines procedūras, nurodytas Bendro muitų nuostatų teksto 66 ir paskesniuose straipsniuose, į kuriuos daroma nuoroda Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnyje. Šios procedūros leidžia iš anksto pradėti rungimosi procedūrą mokesčių mokėtojo naudai, nes, viena vertus, Bendro muitų nuostatų teksto 66 straipsnyje numatyta, kad ūkio subjektas dėl patikslinto pranešimo gali pateikti skundą pagal hierarchiją, „pateikdamas dokumentus ir, kaip jis mano, svarbius įrodymus“; kita verstus, tik pasibaigus administracinei ginčo procedūrai, tuo atveju kai priimamas šaliai, pateikusiai skundą pagal hierarchiją, iš dalies ar visiškai nepalankus sprendimas, patikslintas pranešimas tampa „galutinis“ ir mokesčių mokėtojas gali teisme apskųsti šį patikslintą pranešimą.

28 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusia su teise būti išklausytam, visų pirma 2014 m. liepos 3 d. Sprendimu *Kamino International Logistics et Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041).

29 Primindamas principus, Teisingumo Teismo nustatytus byloje, kurioje ministerijos aplinkraštyje buvo numatytas pranešimo dėl mokėjimo, priimto nesilaikant teisės būti iš anksto išklausytam, vykdymo sustabdymas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kaip yra tuo atveju, kai, kaip šioje byloje, nacionalinės teisės aktuose numatytas tik akto, priimto iš anksto neišklausius suinteresuotojo asmens, vykdymo sustabdymas, pateikiant nuorodą į Muitinės kodekso 244 straipsnio nuostatas ir nenumatant specialių teisės normų šioms nuostatoms įgyvendinti.

30 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad akto, priimto muitų srityje iš anksto neišklausius mokesčių mokėtojo, vykdymo sustabdymas yra ne savaiminė administracinio skundo pateikimo pasekmė, bet tik priemonė, kurią institucija gali nustatyti, kai tenkinamos minėtame 244 straipsnyje nurodytos sąlygos.

31 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar principai, susiję su teisės būti išklausytam paisymu muitų srityje, suformuluoti 2014 m. liepos 3 d. Sprendime *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041), draudžia nacionalinės teisės aktus dėl muitų, kaip antai tokius, kurie turi būti taikomi susiklostant pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, kuriuose numatyta galimybė pranešimo apie mokėtinus mokesčius, priimto ne pagal išankstinę rungimosi procedūrą, adresatui prašyti sustabdyti šio akto vykdymą tą dieną, kai jis paduoda skundą, darant nuorodą į Muitinės kodekso 244 straipsnyje nustatytas sąlygas ir nenumatant ginčijamo akto vykdymo sustabdymo kaip įprastos administracinio skundo pateikimo pasekmės.

32 Tokiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [pagrindinėje byloje nagrinėjami] Italijos teisės aktai, kuriuose apmokestinamojo asmens, kurio muitinės įstaiga prieš priimdama mokestinį aktą neišklausė, naudai nenumatyta tokio akto vykdymo sustabdymo kaip įprastos skundo pateikimo pasekmės, prieštarauja bendram Europos Sąjungos teisės rungimosi principui?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

33 Italijos vyriausybei ir Europos Komisijai kyla abejonių dėl prejudicinio klausimo priimtinumo.

34 Italijos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas, motyvuodama tuo, kad bendrovės *Prequ 'Italia* argumentas, susijęs su tariamu jos teisės į gynybą pažeidimu, yra nepagrįstas, nes prieš priimant patikslintą pranešimą apie mokėtinus mokesčius ši bendrovė buvo informuota apie administracinės procedūros inicijavimą ir jos teisę pateikti pastabas per 30 dienų, taigi ji galėjo pasinaudoti rungimosi procedūra.

35 Komisija nori išsiaiškinti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai apibūdino faktus ir teisės normas, su kuriais susijęs jo pateiktas klausimas, kad Teisingumo Teismas turėtų pakankamai informacijos, kuri leistų naudingai atsakyti į tą klausimą.

36 Šiuo aspektu ji pažymi, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tik glaustai išdėstė reikšmingus faktus ir procedūrinius klausimus, lėmusius to prašymo pateikimą. Taigi, nėra aišku, ar *Prequ' Italia* ginčijo patikslintus pranešimus apie mokėtinus mokesčius, kaip ji tai gali daryti pagal Įstatyminio dekreto Nr. 374/1990 11 straipsnio 7 dalį, ar kad ji paskui pradėjo administracinę ginčo sprendimo procedūrą. Be to, nenurodyta, kad *Prequ' Italia* pateikė prašymą sustabdyti šių aktų vykdymą, ir atitinkamai, kad šis prašymas buvo patenkintas ar atmestas.

37 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, pagal kurią nacionaliniams teismams pavedama, atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos bylos aplinkybes, įvertinti tiek tai, ar jų sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą (2017 m. spalio 12 d. Sprendimo *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:755, 31 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

38 Žinoma, nors prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi atitikti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje išdėstytus reikalavimus, antraip jis būtų pripažintas nepriimtinu (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 5 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 18, 19 ir 21 punktus), vis dėlto atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, kurios turi būti žinomos tam, kad būtų galima naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2017 m. spalio 12 d. Sprendimo *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:755, 32 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

39 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad šioje byloje pateiktas klausimas aiškiai susijęs su galimybe per administracinę procedūrą dėl ginčo dėl muitų sprendimo, taigi iki pateikiant teismui skundą, prašyti sustabdyti pranešimo apie mokėtinus mokesčius vykdymą muitų srityje ir turi sąsajų su atsakymu, kurį

Teisingumo Teismas pateikė į antrąjį klausimą, nagrinėtą 2014 m. liepos 3 d. Sprendime *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041).

40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tame sprendime įtvirtintus principus galima taikyti jo nagrinėjamoje byloje, ir kartu jam kyla abejonių dėl to, ar tam, kad būtų galima atmesti priemonės, kuri priimta muitų srityje iš anksto neišklausius mokesčių mokėtojo, neteisėtumą reikia, kad nacionalinės teisės aktuose šiam mokesčių mokėtojui būtų užtikrinta, pirma, galimybė užginčyti atitinkamą aktą pateikiant administracinį skundą ir, antra, šio akto vykdymo sustabdymas kaip įprasta tokio skundo pateikimo pasekmė.

41 Taigi prašyme priimti prejudicinį sprendimą išdėstytos faktinės ir teisinės aplinkybės suteikia pagrindą tą prašymą pateikusiam teismui kreiptis į Teisingumo Teismą ir jų pakanka, kad būtų aiškus to teismo pateiktas klausimas, susijęs su tuo, ar teisę būti išklausytam atitinka nacionalinės teisės normos, pagal kurias patikslinto pranešimo apie mokėtinus mokesčius adresatas turi teisę užginčyti šį aktą, pateikdamas administracinį skundą, ir paprašyti sustabdyti šio akto vykdymą, tačiau šis sustabdymas nėra įprasta ir savaiminė tokio administracinio skundo pateikimo pasekmė.

42 Be to, atsižvelgiant į Italijos vyriausybės argumentus reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog tą prašymą pateikusiam teismui reikia, kad būtų išaiškintas teisės būti išklausytam paisymo principas muitų srityje. Bet kuriuo atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatrodo, kad pateiktas klausimas nėra reikšmingas sprendžiant tą prašymą pateikusio teismo nagrinėjamą ginčą.

43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad prejudicinis klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

44 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar bet kurio asmens teisę būti išklausytam prieš priimant jam nepalankų sprendimą reikia aiškinti taip, kad patikslinto pranešimo apie mokėtinus mokesčius, kurį muitinės institucijos priėmė iš anksto neišklausiusios suinteresuotojo asmens, adresato teisė į gynybą yra pažeista, jei nacionalinės teisės normose, pagal kurias suinteresuotajam asmeniui leidžiama užginčyti šį aktą pateikiant administracinį skundą, tik numatyta galimybė prašyti sustabdyti šio akto vykdymą, kol jis galbūt bus pakeistas, ir pateikta nuoroda į Muitinės kodekso 244 straipsnį, nenumatant, kad administracinio skundo pateikimas savaime sustabdo šio akto vykdymą.

45 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją teisės į gynybą paisymas yra pagrindinis Sąjungos teisės principas, o teisė būti išklausytam per bet kokią procedūrą yra jo sudedamoji dalis (2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 28 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

46 Pagal šį principą, kurį reikia taikyti, kai institucija ketina priimti aktą asmens nenaudai, asmenys, kuriems skirti sprendimai, galintys turėti didelį poveikį jų interesams, privalo turėti galimybę veiksmingai pateikti savo nuomonę dėl aplinkybių, kuriomis institucija grindžia savo sprendimą (2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 30 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

47 Ši pareiga valstybių narių institucijoms tenka, kai jos priima sprendimus, kuriems taikoma Sąjungos teisė, nors taikytinuose teisės normose tokio formalumo aiškiai nenumatyta (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, 38 punktą ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 31 punktą).

48 Pagrindinėje byloje nagrinėjamose nacionalinės teisės normose muitų kontrolę atliekančiai institucijai nėra nustatyta pareigos išklausyti patikslintų pranešimų apie mokėtinus mokesčius adresatų prieš atliekant išvadų peržiūrą ir galimą jų patikslinimą. Jose iš principo yra apribota šių patikslintų pranešimų adresatų teisė būti išklausytiems, net jeigu jie gali pareikšti savo poziciją vėlesniu administracinio skundo nagrinėjimo etapu.

49 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas priminė, kad taisykle, jog asmeniui, kurio nenaudai priimamas sprendimas, turi būti sudaryta galimybė pateikti pastabas prieš jį priimant, siekiama, kad kompetentinga valdžios institucija turėtų galimybę deramai atsižvelgti į visas svarbias aplinkybes. Siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamo asmens ar įmonės apsaugą, ši taisyklė, be kita ko, skirta, kad jie galėtų ištaisyti klaidą ar pateikti su savo individualia situacija susijusių įrodymų, kurie būtų palankūs tam, kad sprendimas būtų arba nebūtų priimtas arba kad būtų nulemtas jo turinys (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, 49 punktą ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 38 punktą).

50 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisėje įtvirtintas bendrasis teisės į gynybą paisymo principas nėra absoliuti prerogatyva, jam gali būti taikomi apribojimai su sąlyga, kad jie iš tikrųjų atitinka bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama nagrinėjama priemone, ir, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, tai nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, pažeidžiantis pačią taip užtikrinamų teisių esmę (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 42 punktą ir 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Ispas*, C-298/16, EU:C:2017:843, 35 punktą).

51 Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad bendrasis Europos Sąjungos interesas, visų pirma interesas kuo greičiau susigrąžinti savo pajamas, reikalauja, kad patikrinimai galėtų būti atlikti greitai ir veiksmingai (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, 41 punktą ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 54 punktą).

52 Taip yra muitinės institucijų sprendimų atveju.

53 Pagal Muitinės kodekso 243 straipsnio 1 dalį bet kuris asmuo turi teisę apskųsti muitinės įstaigų priimtus sprendimus, susijusius su muitų teisės aktų taikymu, kurie su juo susiję tiesiogiai ir individualiai. Vis dėlto skundo pateikimas pagal Muitinės kodekso 243 straipsnį iš principo nesustabdo ginčijamo sprendimo vykdymo, kaip numatyta šio kodekso 244 straipsnio pirmoje pastraipoje. Kadangi skundas neturi stabdomojo poveikio, jis nėra kliūtis nedelsiant vykdyti tą sprendimą. Tačiau pagal Muitinės kodekso 244 straipsnio antrą pastraipą muitinės įstaigos gali visai arba iš dalies sustabdyti tokio sprendimo dėl muitų vykdymą, jeigu yra rimto pagrindo manyti, kad ginčijamas sprendimas neatitinka muitų teisės aktų arba kad dėl jo suinteresuotajam asmeniui gali būti padaryta neatitaisomos žalos.

54 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą tą prašymą pateikęs teismas nurodo, kad nacionalinė procedūra, susijusi su administraciniais skundais dėl muitinės institucijų priimtų aktų, savaime nesustabdo asmens nenaudai priimto sprendimo vykdymo ir dėl jos tas sprendimas netampa iš karto netaikytinas.

55 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, ši aplinkybė gali turėti tam tikrą reikšmę nagrinėjant asmens teisės būti išklausytam prieš priimant sprendimą jo nenaudai apribojimo galimą pateisinimą (2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 65 punktas).

56 Vis dėlto tuo atveju, kai nebuvo išklausyta prieš priimant pranešimą dėl sumokėjimo, skundo ar administracinio skundo dėl šio pranešimo pateikimas nebūtinai turi lemti savaiminį šio pranešimo dėl sumokėjimo vykdymo sustabdymą, kad būtų užtikrintas teisės būti išklausytam nagrinėjant šį skundą ar administracinį skundą paisymas (2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 67 punktas).

57 Kita vertus, svarbu, kad per nacionalinę procedūrą, susijusią su administraciniais skundais dėl muitinės institucijų priimtų aktų, būtų užtikrintas Sąjungos teisės, šiuo atveju Muitinės kodekso 244 straipsnio nuostatų, veiksmingumas.

58 Kiek tai susiję su sprendimais dėl išieškojimo muitų srityje, atsižvelgiant į bendrąjį Sąjungos interesą kuo skubiau išieškoti jai priklausančias pajamas, Muitinės kodekso 244 straipsnio antroje pastraipoje numatyta, kad, pateikus skundą dėl pranešimo apie mokėtinus mokesčius, šio pranešimo vykdymas sustabdomas tik jeigu yra pagrindo manyti, kad ginčijamas sprendimas neatitinka muitų teisės aktų arba kad dėl jo suinteresuotajam asmeniui gali būti padaryta neatitaisomos žalos (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 68 punktą).

59 Kadangi Sąjungos teisės nuostatas, kaip antai Muitinės kodeksą, reikia aiškinti atsižvelgiant į pagrindines teises, kurios, vadovaujantis suformuota jurisprudencija, yra sudedamoji bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, dalis, nacionalinės teisės nuostatose, kuriomis įgyvendinamos Muitinės kodekso 244 straipsnio antroje pastraipoje numatytos vykdymo sustabdymo sąlygos, turi būti užtikrinta, kad tuo atveju, kai nėra iš anksto išklausyta, šios sąlygos nebūtų taikomos ar aiškinamos ribojamai (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 69 ir 70 punktus).

60 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį pateikęs teismas pažymi, kad patikslintų pranešimų apie mokėtinus mokesčius vykdymas gali būti sustabdytas tik tuo atveju, kai yra įvykdytos Muitinės kodekso 244 straipsnyje nustatytos sąlygos, tačiau nenurodo, kokius kriterijus muitinės įstaigos taiko, vertindamos galimybę sustabdyti vykdymą. Šiuo aspektu taip pat nieko nepasakyta 2002 m. birželio 17 d. aplinkraščio Nr. 41 D tekste, kuriame tik pateikiama nuoroda į Muitinės kodekso 244 straipsnyje nustatytas sąlygas.

61 Kai patikslintų pranešimų apie mokėtinus mokesčius, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, adresatas turi galimybę prašyti sustabdyti šių aktų vykdymą, kol jie galbūt bus pakeisti, o Muitinės kodekso 244 straipsnyje nustatytos sąlygos netaikomos ribojamai (tai turi patikrinti nacionalinis teismas), patikslintų pranešimų apie mokėtinus mokesčius adresato teisė į gynybą nepažeista.

62 Bet kuriuo atveju reikia pabrėžti, kad nacionaliniam teismui tenkanti pareiga užtikrinti Sąjungos teisės veiksmingumą ne visada lemia ginčijamo sprendimo panaikinimą, kai jis buvo priimtas pažeidžiant teisę į gynybą. Pagal suformuotą jurisprudenciją teisės į gynybą, visų pirma teisės būti išklausytam, pažeidimas lemia pasibaigus atitinkamai administracinei procedūrai priimto sprendimo panaikinimą tik jei, nesant šio pažeidimo šios procedūros, rezultatas būtų kitoks (2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *G. ir R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 38 punktas ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 78 ir 79 punktai).

63 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad bet kurio asmens teisę būti išklausytam prieš priimant jam nepalankų sprendimą reikia aiškinti taip, kad patikslinto pranešimo apie mokėtinus mokesčius, kurį muitinės institucijos priėmė iš anksto neišklausiusios suinteresuotojo asmens, adresato teisė į gynybą nepažeidžiama, jei nacionalinės teisės normose, kuriomis suinteresuotajam asmeniui leidžiama užginčyti šį aktą pateikiant administracinį skundą, tik numatyta galimybė prašyti sustabdyti šio akto vykdymą, kol jis galbūt bus pakeistas, ir pateikta nuoroda į

Muitinės kodekso 244 straipsnį, nenumatant, kad administracinio skundo pateikimas savaime sustabdo ginčijamo akto vykdymą, nes muitinės institucijoms taikant Muitinės kodekso 244 straipsnio antrą pastraipą neapribojamas vykdymo sustabdymas, jeigu yra rimto pagrindo manyti, kad ginčijamas sprendimas neatitinka muitų teisės aktų arba kad dėl jo suinteresuotajam asmeniui gali būti padaryta neatitaisomos žalos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

Bet kurio asmens teisę būti išklausytam prieš priimant jam nepalankų sprendimą reikia aiškinti taip, kad patikslinto pranešimo apie mokėtinus mokesčius, kurį muitinės institucijos priėmė iš anksto neišklausiusios suinteresuotojo asmens, adresato teisė į gynybą nepažeidžiama, jei nacionalinės teisės normose, kuriomis suinteresuotajam asmeniui leidžiama užginčyti šį aktą pateikiant administracinį skundą, tik numatyta galimybė prašyti sustabdyti šio akto vykdymą, kol jis galbūt bus pakeistas, ir pateikta nuoroda į 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000, 244 straipsnį, nenumatant, kad administracinio skundo pateikimas savaime sustabdo ginčijamo akto vykdymą, nes muitinės institucijoms taikant šio reglamento 244 straipsnio antrą pastraipą neapribojamas vykdymo sustabdymas, jeigu yra rimto pagrindo manyti, kad ginčijamas sprendimas neatitinka muitų teisės aktų arba kad dėl jo suinteresuotajam asmeniui gali būti padaryta neatitaisomos žalos.

Parašai.